

BAAS GODDERIS

Tot en met het schooljaar 1987-1988 luisterde het dorp naar het gejoel van de spelende kinderen van de dorpschool tijdens de speeltijd omstreeks 10 uur in de voormiddag en 3 uur in de namiddag. Toen de school definitief sloot wisten we dat deze geluiden hier waarschijnlijk nooit meer zullen terugkeren.

Enkele jaren voordien kwam definitief een einde aan een ander vertrouwd geluid dat al eeuwen door het dorp galmde, de steeds terugkerende hamerslagen op het aambeeld in de smidse langs de Bredeweg.

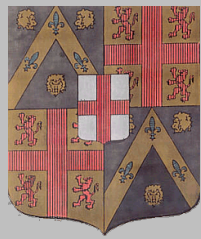
Bij het maken en het passen van de hoefijzers en het bewerken van gloeiende metalen, hoorde men na een of meerdere slagen op het te bewerken voorwerp steeds een of meerdere slagen op het aambeeld die tot ver buiten de smidse te horen waren. Voor de smid was dit een vast ritueel, zijn vader deed het zo en hij had dit overgenomen van zijn vader en dit gebeurde zo al generaties lang.

De trouwe smidsebezoekers, en er waren er veel, wisten dat dit geluid afkomstig was van 'Baas Godderis'.

'Baas Godderis' was een grote smidsehamer die voor het belangrijkste werk aan het aambeeld werd gebruikt door drie generaties smeden. Hij behoorde oorspronkelijk toe aan Pieter Godderis (1833-1903) en werd achteraf gebruikt door zijn schoonzoon Pieter Jozef Afschrift (1864-1929) en diens zoon Aviel Afschrift (1913-1987).

Een verdwenen tafereeltje van ambachtelijk vakmanschap uit de jaren zeventig van vorige eeuw. Maurice Afschrift wakkert het smidsevuur aan terwijl zijn broer Aviel 'Baas Godderis' hanteert voor het bewerken van een hoefijzer in 'Martinstaal'. Dit waren hoefijzers afkomstig uit het Groot Hertogdom Luxemburg. Ze genieten de reputatie tot de beste te behoren van wat op de markt aanwezig is.

EEN KAPEL OP PAARDENPOTEN

Rond 1800 maakte Poesele deel uit van het Franse keizerrijk. Het was een periode van oorlogen, hongersnood en plagen onder het vee. Er was ook een abnormale paardensterfte op het Goed ten Briele. Alle paarden stierven één na één op een onverklaarbare wijze. De kloosters waren gesloten en de paters gevlucht. Toch slaagde de familie De Waele erin om enkele paters naar Poesele te laten komen om te onderzoeken wat er zou kunnen gebeurd zijn.

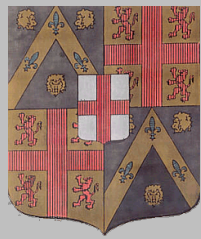
De paters kwamen tot de conclusie dat enkel Onze-Lieve-Vrouw hier iets kon aan doen. De bewoners kregen de raad om aan de ingang van hun hoeve een kapel te bouwen op paardenpoten toegewijd aan O.L.V. Het laatste dode paard werd naast de ingang van de hoeve begraven met de poten omhoog en daarop werd een kapel gebouwd. Er is nooit meer nog een abnormale dierensterfte geweest op het hof.

De oorspronkelijke kapel werd in 1951 bij de betonning van de Bredeweg afgebroken. Ze werd vervangen door een nieuwe kapel, langs de nieuw aangelegde weg, enkele meters achter de plaats van de oorspronkelijke kapel.

Eenzelfde verhaal wordt ook verteld over het ontstaan van de kapel op de Oostbroek in Nevele.

DE SINT ELOOISVIERINGEN

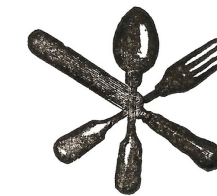

Net als in alle omringende dorpen bestond hier vroeger een Sint-Elooisviering. Rechtover de kerk (nu nr. 3) bevond zich trouwens Café Sint-Elooi, uitgebaat door de echtgenote en de kinderen van smet Wontergem een van de twee smeden van het dorp.

Sint-Elooi is de patroon van de smeden, edelsmeden en metaalbewerkeren. Hij wordt gevierd op 1 december of het weekend daarop. Niet enkel de metaalbewerkeren vierten zijn feestdag maar ook de Oost- en West-Vlaamse boerengilden houden zijn feestdag in ere. Men smeekte dan vooral zijn zegen af ter vrijwaring van allerlei plagen en vroeg zijn zegen over mens, dier en oogst. De Sint-Elooisvieringen hebben veel van hun oorspronkelijke doelstelling verloren en beperken zich nu vooral tot goed eten goed drinken en zich goed amuseren. Begin de jaren dertig van vorige eeuw is de Sint-Elooisviering in Poesele ter ziele gegaan en werd een doodsbrief in de huizen van het dorp verspreid die dit einde op ludieke wijze aankondigde.

In Vosselare is Sint-Elooi de patroon van de parochiekerk en bestaat er een broederschap van heilige die in 1379 voor het eerst werd vermeld. Hij wordt er aangeroepen tegen brand, katarinawiel (ringvormige huidinfectie veroorzaakt door een schimmel) en de kwalen van de dieren. Op de laatste zondag van juni heeft in Vosselare nog steeds een paardenzegening plaats waarbij de dieren worden gezegend met een zilveren hamer met de relikwie van de heilige.

Mejuffer GEMEENTE POESELE;

De Heeren Oversten van St. ELIGIUS, hunne kinderen en klein-kinderen;

melden U het smartelijk en onherstelbaar verlies dat zij komen te ondergaan door het uitsterven van den schoonen dag

VAN

St ELOOI

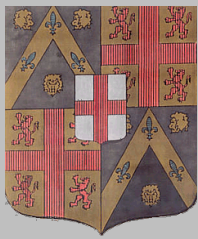
door de Heeren der wet aan de kant gezet,
ook door het ongeluk van Saffar en Wijn, vermoord te zijn.

De uitvaart en begraafing zal plaats hebben op MAANDAG in de parochiale herbergen aan den toog, te beginnen van 9 ure 's morgens.

De koffijbal voor de vrouwen zal den Zondag om 3 ure 's namiddags beginnen.

Vergadering elk in zijn huis.

DAT DE TON IN VREDE RUSTE!

EEN VEILIGE TERUGKEER AFSMEKEN

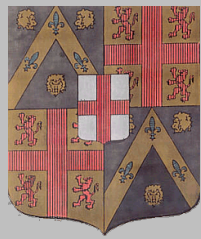
“Poesele gespaard en bevrijd onder de Bescherming van H. Donatus” noteerde pastoor Roegiers in zijn Liber Memorialis.

Op maandag 27 september 1944 werd een plechtige dankmis opgedragen voor een bomvolle kerk. Wegens het slechte weer kon een korte optocht van de pastorie naar de kerk echter niet doorgaan.

De kerk was versierd met Belgische driekleuren en de pauselijke kleuren. Aan de inkom van de kerk verwelkomde de pastoor de burgemeester, de schepenen en de leden van de gemeenteraad, de kerkraad en de commissie van openbare onderstand (COO). Onder het zingen van het 'magnificat' bracht een groep meisjes in het wit een paneel naar het koor met daarop de foto's van koning Leopold III en zijn kinderen en van de Poeselse weggevoerden: Marcel Cornelis, Gerard en Maurice Robijt en Marcel De Witte. Dit paneel werd onder het beeld van O.L.Vrouw-van-het-Heilig-Hart gelegd tot aan de terugkeer van de laatste van deze personen.

Marcel De Witte kwam als laatste Poeselse weggevoerde terug thuis op 2 juni 1945.

POESELE NUCHTING

Het feest van de heilige Laurentius, patroonheilige van de kerk van Poesele, wordt gevierd op 10 augustus. Eertijds werd Poeselekermis de eerste zondag na de feestdag van de patroonheilige gevierd. Midden de 18de eeuw werd dit feest verlegd naar de tweede zondag van september.

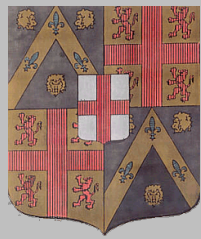
“Deze heilige diaken werd in 258 op bevel van keizer Valeriaan op een rooster gebraden.” : zo vertelt ons de Volkskundige kalender van het Vlaamse Land (zie de muurschilderingen in het koor van de kerk van de hand van Nevelaar Theodoor Janssens).

De patroonheilige werd hier vooral aanbeden tegen besmettelijke ziekten maar ook tegen infecties, huiduitslag, koorts en puisten wordt zijn voorspraak ingeroepen.

Het komen *dienen* voor de heilige Laurentius rond halfoogst was tot in de jaren zeventig van vorige eeuw nog een vertrouwd beeld rond de kerk. Talloze bedevaarders, meestal uit omliggende parochies, deden er hun rondgang biddend aan de vier kappelletjes op de kerkmuur en voor het beeld van de patroonheilige boven de inkom van de kerk.

In de 19de en het begin van de 20ste eeuw kwamen de bedevaarders hier zeer vroeg in de morgen aan, vandaar dat men deze bedevaart *Poesele nuchting* noemde. Niet alle bedevaarders hadden echter even vrome intenties. In de tijd dat de waterpompen nog buiten stonden, werden de trekkers van de pompen in het voorbijgaan meegenomen en aan de kerkingang achtergelaten.

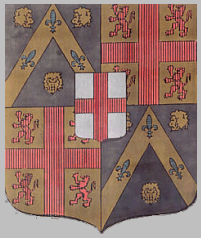

POESELE NUCHTING

Tot begin de jaren zeventig van vorige eeuw werd de feestdag van de patroonheilige gevierd als een zondag, d.i. met vroegmis, hoogmis, vespers en lof. Zijn feestdag wordt nu gevierd op de zondag van of na zijn feestdag (10 augustus). Tot voor enkele jaren gebeurde dit nog met een rondgang rond de kerk en het zegenen met zijn relikwie.

DE PATROONHEILIGE

HET POEELS SINT-LAURENTIUSLIED

Refrein : *Sint Laurentius hoog vermaard,*
 Zie ons hier ter bedevaart;
 Wil van rampen ons vrijwaren
 En voor besmettelijke ziekten
 sparen.
 Aanhoor (bis) ons aller bee

Heilig Priester bij de Heer
 Zie geknieltd ons voor U neer
 Wil eerst schenken Uw zegen
 Over ons sombere ballingswegen.

Vriend der armen, wijd vermaard
 Hoor ons noodkreet hier op aard
 Wil ons sterken met uw gaven
 Wil ook ons smachtende zielen laven.

Strijder voor het waar Geloof
 Blijf voor onze stem niet doof
 Help ons in dees nare tijden
 Moedig ons heilig geloof belijden.

Onverschrokken martelaar
 Roostrend op de folterschaar
 Schenk ons moed in alle tijden
 Mogen w'eens saam met U ons verblijden.

In de Hemel troont gij thans
 Stralend met een gloriekrans
 Naar uw voorbeeld gaan wij leven
 Boven het wereldse steeds verheven

In de weerkunde is de navolgende rijmelarij gekend :

*Te Sint Laureynsdage
 hangt de regen op de hage.
 Als de zon Sint Laureyns en Barthel verblijd
 voerspelt zij een goede herfsttijd.
 Die op zijn tijd rapen wil eten
 die mag Sint Laureynsdsag niet vergeten.*

In het afroepboek van de Sint-Laurentiuskerk van 1835 vonden we een reeks missen die werden gecelebreerd voor de patroonheilige van de parochiekerk waarbij zijn tussenkomst werd afgesmeekt.

Zaterdag 16 mei 1835 : *"om door Zijne voorspraek van den hemel af te smeecken den Zegen over het vlasch"*

Dinsdag 18 mei 1835 : *"tegen het uijtbranden van het vlasch en voor de vruchten der aerde"*

Donderdag 4 juni 1835 : *"tegen het uijtbranden van het vlasch"*

Zaterdag 13 juni : *"tegen het uijtbranden van het vlasch en de vruchten der aerde"*

Donderdag 23 juli 1835 : *"tot behoudenis vande vruchten der aerde en het Sciatica, naer de welcke men zal zegenen met de Reliquiën van den zelve heijligen."*

Donderdag 13 augustus 1835 : *"tegen de peerde-plaeg en om van den hemel af te smeken den regen voor de vrugten der aerde".*

Zondag 16 augustus : feest van de h. Laurentius : *"processie rond het kerkhof met het beeld van de zelve heijligen."*

Donderdag 1 september 1835 : *"tegen de brandige koortsen en subiete dood..."*

In augustus 1835 hadden we in onze streek blijkbaar ook af te rekenen met een hittegolf.

Zondag 2 augustus 1835 : *"Aengezien de groote droogte en uijtnemende hitte, niet alleenlijk schaedelijk zijnde aen de vrugten, maer zelfs aen de gezondheid van het menschdom, dewelcke wij nu eenigen tijd gevoelen zo wakkeren wij UL op het kraegtigste aen, om tot dien eijnde UL te begeven tot den Vader der bermhertigheijd, door algemeijne vuerige gebeden en van den hemel af te smeecken de behooudenisse van de vrugten der aerde, door eenen voordeligen regen : tot welcken eynde wij bevelen, dat er dagelijks voor de misse zal gelezen worden de Litanie van O.L.V. van Loretten inde misse de collecte, en in het Lof den 146 psalm."*